

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ
ІМЕНІ МИКОЛИ ЯРМАЧЕНКА НАПН УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»



ДІТИ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ: ВІД РІВНИХ ПРАВ – ДО РІВНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ

**МАТЕРІАЛИ VII МІЖНАРОДНОГО КОНГРЕСУ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ**

(7–8 ЖОВТНЯ 2021 РОКУ)

Київ
Видавець Симоненко О. І.
2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ
ІМЕНІ МИКОЛИ ЯРМАЧЕНКА НАПН УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»



**ДІТИ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ:
ВІД РІВНИХ ПРАВ –
ДО РІВНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ**

**МАТЕРІАЛИ VII МІЖНАРОДНОГО КОНГРЕСУ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ**

(7–8 ЖОВТНЯ 2021 РОКУ)

Київ
Видавець Симоненко О. І.
2021

УДК 376.378.147.
Д49

Редакційна колегія:

Кульбіда Світлана Вікторівна, доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник відділу навчання жестової мови Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України;

Костенко Тетяна Миколаївна, кандидат психологічних наук, завідувач відділу освіти осіб з порушеннями зору Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України.

Д49 **Діти з особливими потребами: від рівних прав – до рівних можливостей** : матеріали VII Міжнародного конгресу зі спеціальної педагогіки та психології. – Київ : Симоненко О. І., 2021. – 224 с.

ISBN 978-617-7979-06-6

Збірник містить матеріали VII Міжнародного конгресу зі спеціальної педагогіки та психології «Діти з особливими потребами: від рівних прав – до рівних можливостей», який відбувся 7–8 жовтня 2021 року в м. Києві, з актуальних питань спеціальної та інклюзивної освіти, психолого-педагогічного, корекційно-реабілітаційного супроводу.

УДК 376.378.147.

Тексти публікуються в авторській редакції. За науковий зміст і якість поданих матеріалів відповідають автори.

.....	120
Матвєєва Олена. Психолого-педагогічний супровід дитини з розладами аутичного спектра у закладі загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням	123
Мацола Ірина. Особливості сенсорного розвитку дошкільників	126
Михайлик Катерина. Особливості формування міжособистісних стосунків учнів інклюзивного класу як основа ефективного інклюзивного навчання	133
Мякушко Оксана. Рекомендації зі створення оптимальних умов для розвитку дітей з порушенням інтелектуального розвитку	136
Никоненко Наталія. Формування глобальної компетентності як інноваційний компонент підготовки вчителів спеціальної освіти в США	144
Овчаренко Марина. Електронні засоби комунікації як засіб дистанційної підтримки осіб з наслідками органічних уражень мозку	148
Прохоренко Леся, Процюк Радю. Актуальні проблеми психологічного супроводу дітей з особливими потребами та їхніх родин в умовах соціальної ізоляції.....	151
Рібцун Юлія. Дитячий апперцептивний тест у комплексній логопсиходіагностиці темпо-ритмічних розладів.....	155
Сергєєва Наталія. Інтерактивне навчання як засіб розвитку пізнавальної активності молодших школярів з порушеннями слуху	160
Січкачук Наталія, Статілко Олена. Інституційна форма навчання дітей з тяжкими порушеннями розвитку в умовах закладу спеціальної освіти	165
Слонченко Євгенія. Проблема соціальної адаптації дітей з порушеннями зору	169
Сосніч Юлія. Дистанційне навчання дітей з особливими освітніми потребами як виклик сьогодення.....	171
Сухіна Ірина. Організаційні умови ефективної навчальної діяльності учнів з РДУГ	175
Таранченко Оксана. Зміна освітньої парадигми в освіті осіб з ООП: орієнтири для якісного поступу.....	180

Овчаренко Марина Сергіївна,
аспірант Інституту спеціальної педагогіки і психології
імені Миколи Ярмаченка Національної академії педагогічних наук України,
викладач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти
Київського університету імені Бориса Грінченка,
Київ, Україна

ЕЛЕКТРОННІ ЗАСОБИ КОМУНІКАЦІЇ ЯК ЗАСІБ ДИСТАНЦІЙНОЇ ПІДТРИМКИ ОСІБ З НАСЛІДКАМИ ОРГАНІЧНИХ УРАЖЕНЬ МОЗКУ

За останні роки в Україні стрімко збільшуються показники випадків органічних уражень головного мозку. Окрім класичних причин появи (вроджені, пологові травми, асфіксії, інфекційні захворювання, черепно-мозкові травми, пухлини та крововиливи) додаються й нові, такі як відкрите овальне вікно, вроджені порушення згортання крові, аутоімунні та генетичні захворювання. З метою підтвердження гіпотези про збільшення випадків розглянемо, для прикладу, статистику інсультів в Україні. У нашій країні щорічно мають місце понад 100000 випадків інсульту, відтак кожні п'ять хвилин щонайменше одна особа потерпає від гострого порушення мозкового кровообігу. Його справедливо вважають захворюванням переважно людей літнього віку, але принаймні 10% випадків інсульту трапляється у молодих людей, а близько чверті випадків – у людей працездатного віку. Згідно зі світовою статистикою, на сьогодні відмічається стрімка тенденція до збільшення числа хворих з інсультом, а також до їх «омолодження». Це свідчить про те, що все частіше у неврологічних відділеннях з'являються діти та особи юнацького віку з гострим порушенням мозкового кровообігу.

Приблизно у третини осіб різного віку, які мають органічні ураження головного мозку, наявні мовленнєві порушення – дизартрія, дитяча афазія, афазія, а також порушення голосу. Слід означити, що при цьому у них або взагалі відсутнє експресивне мовлення, або виявляються значні труднощі під час включення в активне мовлення, що призводить до їх комунікативної пасивності та соціальної ізоляції.

Саме тому набувають актуальності питання сучасних підходів до розвитку та/або відновлення функцій після органічних уражень мозку. Особливого

значення це набуває тому, що мовлення є однією з провідних психічних функцій і забезпечує не лише комунікацію з зовнішнім світом, а й повноцінну реалізацію особи як особистості.

Прикладом сучасної підтримки осіб з органічними ураженнями мозку є електронні засоби комунікації. Нині їх використання стає все більш актуальним, адже в умовах світової пандемії та карантинних обмежень фахівці не завжди можуть надавати своєчасні та якісні логопедичні послуги.

Електронні засоби комунікації дають змогу проводити змістовні, інтерактивні та цікаві логопедичні заняття, не залишаючи власних осель або лікарень. Окрім спеціальних програмних забезпечень, які вимагають певних технічних умов та можливостей, наразі широкої популярності набувають заняття за допомогою відеоконференції, з використанням різних інтерактивних завдань. Більшість з програмних забезпечень та месенджерів мають безкоштовні версії та вимагають лише якісний інтернет зв'язок. До таких відносяться Skype, GoogleMeet, Zoom, Teams, Telegram, Viber та інші.

На платформах GoogleMeet, Zoom, Teams логопеди мають можливість не лише проводити заняття за допомогою відеозв'язку, але й виводити власний екран для демонстрації завдань, додаткової зорової опори та у якості надання певного рівня допомоги.

Окреме місце в структурі електронних засобів комунікації займають соціальні мережі. Саме на таких платформах, як Instagram та Facebook є можливість створення інтерактивних відео від 30 секунд, а також короткі відео-завдання на 15 секунд – Stories. Окрім цього, логопеди можуть залишати корисні дописи та вправи на власній сторінці, що дає змогу клієнтам, їх батькам/опікунам, зайти у будь-який час і виконати їх.

Для додаткової дистанційної підтримки осіб з наслідками органічних уражень мозку можна також використовувати мобільні застосунки різних типів. З точки зору логопедичної практики нас найбільше цікавлять освітні застосунки. Вони мають чіткі вимоги по тестуванню знань користувача та відслідковуванню прогресу у вивченні того чи іншого матеріалу. Багато освітніх програм

включають функції спільного користування та багатостороннього співробітництва.

Мобільні застосунки призначені для роботи на смартфонах, планшетах та інших мобільних пристроях. Багато з них встановлені на самому пристрої або можуть бути завантажені на нього з онлайн магазинів, таких як App Store, Google Play, Windows Phone Store та інших, безкоштовно або за плату.

Наразі в Україні активно збільшується кількість україномовних застосунків, які спрямовані на розвиток різних сторін мовлення та вищих психічних функцій.

Підсумовуючи вищезазначене зауважимо, що питання розвитку/відновлення мовлення у осіб з наслідками органічних уражень мозку є важливим для вивчення, адже з кожним роком їхня кількість збільшується. Водночас мовлення є основним засобом спілкування з зовнішнім світом та одним з провідних видів діяльності, яка забезпечує повноцінну реалізацію особи як особистості, що робить його відновлення першочерговим завданням реабілітації.

У сучасних умовах карантинних обмежень та ізоляцій використання електронних засобів комунікації, на нашу думку, має стати обов'язковим компонентом дистанційної підтримки осіб з наслідками органічних уражень мозку, що продиктовано необхідністю організації ранньої безперешкодної реабілітації. Різні типи електронних засобів комунікації і надають можливість продовжувати логопедичну роботу відповідно до потреб осіб з порушеннями мовлення внаслідок органічних уражень мозку, що спонукає до подальшого наукового пошуку у цьому напрямі.

Літературні джерела:

1. Cerrato P., Grasso M., Imperiale D. Stroke in young patients: etiopathogenesis and risk factors in different age classes. *Cerebrovasc Dis.* 2004. No. 18. P. 154–159.
2. Кулеш, С. Нарушения речи при локальных поражениях мозга. *Медицинские новости.* 2018. No 3. P. 4–9.
3. «Організаційно-методологічне забезпечення підготовки фахівців: тенденції, проблеми та шляхи їх вирішення (з нагоди 90-річчя ХНАДУ)»: Збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науково-методичної інтернет-конференції з проблем вищої освіти і науки (18 листопада 2020р.). Харків, ХНАДУ, 2020. 344с.

4. Співак В. А. Ділові комунікації. Теорія і практика: підручник для академічного бакалаврату. 2017.